การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแห่งศตวรรษที่ 21

English Language Learning Management in the 21st Century

ญาณิศา สู่ทรงดี[1] วิโรจน์ ทองปลิว[2] จงกิจ วงษ์พินิจ[3]

ทองพูล ขุมคำ[4] และ ศิรประภา รัตนรวมการ[5]

Yanisa Soosongdee[1] Wirote Thongplew[2] Jongkit Wongpinit[3]

Thongphoon Khumkham[4] and Siraprapha Ratanaruamkarn[5]

Received : June 13, 2023; **Revised** : June 15, 2023; **Accepted** : June 15, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

ปัจจุบันโลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นแห่งศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อการดำรงชีวิตของสังคมอย่างทั่วถึง ดังนั้นผู้เรียนจึงต้องเตรียมความพร้อมโดยมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุด คือทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 นี้ มีความรู้ ความสามารถ และทักษะจำเป็นเพื่อเผชิญกับอนาคตในทางบวกที่มีทั้งความสำเร็จและมีความสุข

---

[1]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Humanities and Social Sciences, Surindra Rajathat University; e-mail : pikkyyanisa@gmail.com

[2]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Humanities and Social Sciences, Surindra Rajathat University; e-mail : wirote@srru.ac.th

[3]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Humanities and Social Sciences, Surindra Rajathat University; e-mail : jong_pinit@yahoo.com

[4]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Humanities and Social Sciences, Surindra Rajathat University; e-mail : thongphoon2514@gmail.com

[5]คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Humanities and Social Sciences, Surindra Rajathat University; e-mail : siraprapha.r@srru.ac.th

การจัดการศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นการสร้างทรัพยากรบุคคลให้มีความรู้ ทักษะ และความสามารถที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century) โดยครอบคลุมทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ ทักษะด้านศีลธรรม และทักษะภาษาต่างประเทศ ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมและผลผลิตใหม่ ๆ การใช้เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารเป็นตัวขับเคลื่อน และคนไทยในยุคนี้จำเป็นต้องมีทักษะความเป็นนานาชาติ อันเป็นความรู้ความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโลกที่เชื่อมโยงถึงกันได้ รู้และเข้าใจความแตกต่างของบุคคลต่างวัฒนธรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสาร และสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้ ภาษาอังกฤษจึงมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งในฐานะภาษาสากลที่นิยมใช้ติดต่อสื่อสารกันในสังคมโลกและนับเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเข้าถึงผู้คนทั่วโลกได้

แนวคิดทฤษฎีการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศในปัจจุบันให้ความสำคัญเกี่ยวกับสมรรถนะทางการสื่อสาร การจัดการเรียนการสอนจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนภาษาสามารถใช้ภาษาสื่อสารในสังคมโลกได้จริง พัฒนาผู้เรียนภาษาให้มีความรู้หลักภาษาควบคู่กับการใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ผ่านกิจกรรม การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ การคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving) และการทำงานร่วมกันเป็นทีม (Collaboration and Team Work) การสอนภาษาที่เน้นภาระงาน (Task-Based Instruction) นับเป็นแนวการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาสื่อสารอย่างมีความหมาย มีทักษะคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา และทางานร่วมกันเป็นทีม เพื่อทำกิจกรรมหรือชิ้นงานให้สำเร็จ ช่วยให้ผู้เรียนมีองค์ความรู้และทักษะภาษาที่ใช้ในสถานการณ์สื่อสารจริง ผู้สอนปรับเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ (Facilitator) ให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ขึ้นเองจากการเรียนตัวภาษาและการใช้ภาษาในสถานการณ์สื่อสารได้เหมาะสม ผ่านกิจกรรมสื่อสารที่หลากหลาย (Communicative Activities) การสอนภาษาที่เน้นภาระงานนับเป็นแนวการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่สอดคล้องกับความจำเป็นในสังคมปัจจุบัน ที่ต้องการพัฒนาคนไทยให้มีทักษะภาษาอังกฤษในระดับสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ (Keywords) : การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ศตวรรษที่ 21

Abstract

Nowadays the world has a rapid modernization because we use technology to connect for information with many regions throughout the world. The trend for social adaptation occurs in the 21st century. This changes and effect the way of living of the people. For this reason, learners need to be well prepared in every skill in order to leave school and lead their life in the 21st century. The most important thing is learning skill and this skill can effect the change in learning management in the 21st century. The learners must gain knowledge, ability, and skills to face their life in the future, both in positive way. They need to be successful and be happy as well.

Educational management focuses on creating the resource people who have knowledge, skills and ability that are necessary for leading life in the 21st century. The educational management needs to cover life skill, occupational skill, moral skill, and foreign language skill, promoting innovation creation, using technology and information technology. Thai citizens in this era need to have skill for internationalization. They need to have knowledge and skill to lead their life for the global connection. English language has an important role for communication. It is popular for communication in the global society, and it is the tool for the global connection.

The way of thinking in language teaching English as a second language or foreign language in the present time gives the importance in communication ability. The teaching management focuses on the learners to have ability in communication in the real world. The language learners are developed to have the core knowledge and ability to communicate properly through the learning activities. The learning activity that focuses on learners. They are supported to create knowledge, analytical thinking, creative thinking, problem solving, collaboration and teamwork. The language teaching that focuses on task-based instruction. Those are the teaching methods that promote the learners to communicate and meaningfully. They have thinking skills, analytical skills, creative thinking, problem

solving, and teamwork. They are able to perform the activity to accomplish their work. This can help the learners to have knowledge and skill to use in the real world. The teachers change their roles to be facilitator for the learners can create their own knowledge from learning the language so they can communicate properly by using communicative activities. Teaching language focuses on tasks, and it is the learning management that suits the necessity in the society. Thai people need to be developed the language skills for the effective English communication.

Keywords : English Language Learning, the 21st Century

บทนำ (Introduction)

กระทรวงศึกษาธิการมุ่งหวังที่จะยกระดับการพัฒนาการเรียนรู้และปฏิรูปการศึกษาไทยให้ทันสมัยสอดคล้องกับวิถีชีวิตสมัยใหม่และความต้องการของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 โดยมีนโยบายปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งระบบให้เชื่อมโยงกันทั้งการปฏิรูปหลักสูตรและการปฏิรูปการเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน โดยเฉพาะการพัฒนาความสามารถและทักษะการใช้ภาษาอังกฤษทำให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้และใช้เป็นเครื่องมือทางปัญญาในการพัฒนาตนเอง อันจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายในการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงความจำเป็นในการเร่งปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและ การเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน มีความสามารถ และทักษะที่กำหนดไว้แห่งศตวรรษที่ 21 เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ผู้คนใช้เครื่องมือที่หลากหลายเพื่อรับความรู้ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญแห่งศตวรรษที่ 21 นับเป็นเครื่องมือสำคัญในสังคมแห่งการเรียนรู้ในปัจจุบัน จึงมีความจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นช่องทางในการแสวงหาความรู้และก้าวทันโลก รวมถึงการพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย

ปัจจุบันประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาขีดความสามารถประชาขนให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก นั่นหมายถึงผู้ที่สื่อสารภาษาอังกฤษได้จะได้เปรียบในทุกด้าน ดังนั้นภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญในชีวิตประจำวันของคนไทยมากขึ้น นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังได้กำหนดนโยบายที่จะปฏิรูปการสอนภาษาอังกฤษเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการหาความรู้และก้าวทันโลก รวมถึงการพัฒนาตนเอง

เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในอนาคต ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ช่วยให้ผู้เรียนสื่อสารภาษาอังกฤษได้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะผู้สอนซึ่งจะต้องจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะทางภาษาให้มากที่สุด สามารถใช้ภาษาได้ตามต้องการเป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับผู้อื่นในบริบทต่าง ๆ ทั้งในห้องเรียนและในชีวิตประจำวัน วิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนสื่อสารโดยใช้ภาษาในชีวิตประจำวันได้ คือ การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching : CLT)

เนื้อหา (Content)

การให้การศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21

การศึกษาแห่งศตวรรษที่ 21 จะมีความยืดหยุ่น สร้างสรรค์ ท้าทายและซับซ้อน การศึกษาจะนำมาซึ่งโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วซึ่งเต็มไปด้วยความท้าทายและปัญหา แต่ยังรวมถึงโอกาสและความเป็นไปได้ใหม่ ๆ สิ่งที่น่าตื่นเต้นคือโรงเรียนแห่งศตวรรษที่ 21 จะเป็นโรงเรียนที่มีหลักสูตรแบบยึดโครงงานเป็นรากฐาน (Project-based curriculum) เป็นหลักสูตรที่ให้ผู้เรียนเกี่ยวข้องกับปัญหาในโลกที่เป็นจริง เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมนุษย์ และคำถามเกี่ยวกับอนาคตเชิงวัฒนธรรม สังคม และโรงเรียนจะเปลี่ยนจากการเป็นสิ่งก่อสร้าง (Building) กลายเป็นศูนย์รวมประสาท (Nerve centers) ที่ไม่จำกัดผู้เรียนภายในห้องเรียน เปลี่ยนเป็นการเชื่อมโยงผู้สอน ผู้เรียนและชุมชน เข้าสู่ขุมคลังแห่งความรู้จากทั่วโลก โดยผู้สอนจะเปลี่ยนจากการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือให้ผู้เรียนสามารถเปลี่ยนสารสนเทศเป็นความรู้ และนำความรู้เป็นเครื่องมือสู่การปฏิบัติและให้เป็นประโยชน์ เป็นการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ และต้องมีการสร้างวัฒนธรรมการสอบถามและสืบค้น (Create a culture of inquiry) สำหรับ ผู้สอน ผู้เรียน และชุมชนแห่งศตวรรษที่ 21

ดังนั้น การให้การศึกษาแห่งศตวรรษที่ 21 ต้องมีการเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์และมุมมอง (Perspectives) ของผู้สอนและผู้เรียน จากกระบวนการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม (Tradition paradigm) ไปสู่กระบวนการเรียนการสอนแบบใหม่ (New paradigm) ที่ทันสมัยของผู้เรียนและเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นการเรียนรู้ที่ไปไกลกว่าการได้รับความรู้แบบง่าย ๆ ไปสู่การเน้นพัฒนาทักษะและทัศนคติ ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหาทักษะองค์การ ทัศนคติเชิงบวก ความเคารพตนเอง นวัตกรรมที่ทันสมัย ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะและค่านิยมทางเทคโนโลยี ความเชื่อมั่นในตนเอง ความยืดหยุ่น การจูงใจตนเอง และความตระหนักในสภาพแวดล้อม และเหนืออื่นใด คือ ความสามารถในการจัดการความรู้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อ

ใช้อย่างสร้างสรรค์ (The ability to handle knowledge effectively in order to use it creatively) ถือเป็นทักษะที่สำคัญจำเป็นสำหรับการเป็นผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 และเป็นสิ่งที่ท้าทายในการที่จะพัฒนาเรียนเพื่ออนาคต ให้ผู้เรียนมีทักษะ ทัศนคติค่านิยม และบุคลิกภาพส่วนบุคคล เพื่อเผชิญกับอนาคตด้วยภาพในเชิงบวก (Optimism) ที่มีทั้งความสำเร็จและมีความสุขของทั้งผู้เรียนและผู้สอน

การเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21

องค์ประกอบที่สำคัญและจำเป็นเพื่อในการเรียนรู้ของผู้เรียนทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 คือ มาตรฐานศตวรรษที่ 21 การประเมินผลหลักสูตรการเรียนการสอนการพัฒนาอาชีพและสภาพแวดล้อม การเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับระบบสนับสนุนการผลิตที่ก่อให้เกิดผลลัพธ์แห่งศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้เรียนในปัจจุบันมาตรฐานศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. มุ่งเน้นทักษะ ความรู้ในเนื้อหา และความเชี่ยวชาญของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21
2. สร้างความเข้าใจระหว่างวิชาหลัก เช่นเดียวกับรูปแบบสหวิทยาการศตวรรษที่ 21
3. เน้นความเข้าใจอย่างลึกซึ้งมากกว่าความรู้แบบผิวเผิน
4. การของมีส่วนร่วมของผู้เรียนกับ ข้อมูลและ เครื่องมือในโลกแห่งความเป็นจริงและพวกเขาจะพบผู้เชียวชาญในวิทยาลัยหรือในที่ทำงานและ ชีวิตผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดเมื่อทำงานอย่างแข็งขันการแก้ปัญหาที่มีความหมาย
5. การมีมาตรการหลาย ๆ รูปแบบของการเรียนรู้

การเรียนการสอนแห่งศตวรรษที่ 21

1. ผู้สอนต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านทักษะของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยบริบทของวิชาหลักและรูปแบบสหวิทยาการของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21
2. ผู้สอนมุ่งเน้นไปที่การให้โอกาสสำหรับการใช้ทักษะในเนื้อหาและวิธีการตามความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21
3. ผู้สอนมีวิธีการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความรู้ด้านนวัตกรรมที่สามารถบูรณาการการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนแนวการเรียนรู้เพิ่มเติมในการใช้ปัญหาเป็นรากฐานที่สำคัญ และทักษะการคิดขั้นสูงของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21
4. ผู้สอนมีการสนับสนุนให้รวมทรัพยากรของชุมชน ภูมิปัญญาชาวบ้าน และแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนให้แก่ผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21

กระทรวงศึกษาศึกษาธิการมีนโยบายปฏิรูประบบการเรียนการศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน โดยเฉพาะทักษะทางด้านภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เพื่อการพัฒนาตน ซึ่งนำไปสู่ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

เบญจวรรณ พงศ์มัฆวาน (2544 : 2) กล่าวว่า กระทรวงศึกษาธิการ ได้แนะแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น และใช้กิจกรรมต่างๆหลากหลายชนิดเข้ามาช่วยในการดำเนินการสอน โดยครูผู้สอนต้องคำนึงถึงความสามารถ ความถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน

ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนและประยุกต์วิธีการสอนของตนเพื่อสามารถเลือกวิธีสอน กิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนและจุดมุ่งหมายของการเรียนภาษาในแต่ละระดับชั้น ซึ่งทำให้การเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ แนวคิดสำคัญที่ครูในศตวรรษที่ 21 ต้องเรียนรู้เพื่อนำมาจัดการเรียนการสอนมีดังต่อไปนี้ คือ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 144 - 145)

1. หลักสูตรภาษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner – Centered Language Curriculum)
2. แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching)
3. การสอนภาษาเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (Language for Specific Purposes)
4. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrated Learning)
5. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)
6. การจัดการเรียนการสอนแบบภาษาที่เน้นเนื้อหา (Content-Based Instruction)
7. การสอนภาษาแบบองค์รวม (Whole Language Approach)
8. การเรียนรู้จากการทำโครงงาน (Project-Based Learning)
9. การเรียนรู้ที่เน้นภาระงาน (Task-Based Language)
10. การสร้างองค์ความรู้ (Constructivism)
11. วิธีการสอนด้วยการตอบสนองด้วยท่าทาง (Total Physical Response)
12. การเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบไฟร์แม็ทซิสเต็ม (4 MATS Language System)

กระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อให้การเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น ครูผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ กระบวนการ มีความสามารถ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ครูต้องมีเทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ(Cooperative Learning) คือ วิธีการจัดการเรียนการสอนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการทำงานร่วมกัน เช่น การจัดกิจกรรมโต๊ะกลมเพื่อนำไปสู่การสอนคำศัพท์ ไวยากรณ์ การออกเสียงอย่างถูกต้องจนเกิดความเข้าใจในเนื้อหา สามารถใช้ได้อย่างถูกต้อง แล้วจึงนำความรู้ที่ได้ไปฝึกในสถานการณ์จริง

ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 กับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

แนวคิดด้านทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 หากวิเคราะห์ตามภูมิหลังของประกาศในเครือข่าย P21 จะเห็นได้ว่าแนวคิดที่เป็นพื้นฐานแนวคิดนี้คือหลักการและปรัชญาเสรีนิยมใหม่ (Neoliberal) (Patterson, 2015 : 216 - 221) ที่มีบทบาทอย่างมากในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นแนวคิดเชิงเศรษฐกิจและการเมืองที่ส่งผลโดยตรงต่อการศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งกล่าวได้ว่าแนวคิดเสรีนิยมใหม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายประการ อันเนื่องจากความพยายามเพิ่มบทบาทของนโยบายเศรษฐกิจ ผลักดันให้ระบบต่าง ๆ ในสังคมเอื้อให้เกิดการพัฒนาในด้านธุรกิจ การจัดการศึกษาเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ถูกคาดหวังให้เป็นกลไกหรือเครื่องมือที่จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจในฐานะที่เป็นฝ่ายผลิตบุคลากรที่มีทักษะการทำงานตามที่สังคมต้องการ ดังที่มีบทวิเคราะห์ว่าผู้สำเร็จการศึกษาควรเข้าสู่ตลาดแรงงานด้วยความพร้อมในการทำงานมากกว่าการเป็นเพียงผู้มีการศึกษาแบบกว้าง ๆ ด้วยเหตุนี้สถาบันการศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้มีความสอดคล้องกับแนวคิดเสรีนิยมใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านทักษะที่จำเป็นต่อตลาดแรงงานเชิงธุรกิจ (Hursh, 2001) มีการกำหนดมาตรฐาน (Standards) ตัวชี้วัด (Indicator) และหลักเกณฑ์ (Criteria) ในลักษณะต่าง ๆ เช่น มาตรฐานหลักสูตรมาตรฐานการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มาตรฐานวิชาชีพครู ภาระความรับผิดชอบ (Accountability) เป็นต้น ซึ่งล้วนเป็นมาตรการการประเมินหรือประกันคุณภาพที่ธุรกิจใช้เพื่อเป็นหลักประกันว่าทุกส่วนและทุกขั้นตอนของกระบวนการการจัดการศึกษาการจัดการศึกษาเป็นไปตามเกณฑ์ที่สอดคล้องกับความคาดหวังของธุรกิจว่า การศึกษาควรผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีความพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงานในภาคเอกชน (Brathwaite, 2016 : 6)

ในสาขาการเรียนการสอนภาษาที่สองและภาษาต่างประเทศ จะเห็นได้ว่ามีการก่อตั้งเครือข่ายของสาขาวิชาและกำหนด บทบาทต่าง ๆ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือ การกำหนดมาตรฐานพร้อมระดับความสามารถทางภาษาที่แสดงถึงสมรรถนะที่ชัดเจนและ เป็นรูปธรรม เช่น ระดับ (Level)

ของทักษะและความรู้ภาษาที่แสดงออกในรูปแบบของพฤติกรรม (Performance) การ ใช้ภาษาที่สังคมคาดหวัง เป็นต้น โดยการกำหนดระดับความสามารถทางภาษานั้นเป็นไปตามทฤษฎี เช่น ในช่วงหนึ่งที่นักภาษาศาสตร์การศึกษาได้เสนอแนวการสอนแบบธรรมชาติ (Natural approach) ได้แบ่งระดับของการพัฒนาการการรับ ภาษาที่สองออกเป็น 5 ระดับ (Herrera & Murry, 2005 : 71 - 75) ได้แก่

1. ช่วงก่อนการผลิตภาษา (Pre-production) หรือช่วงระยะเงียบ (Silent period) หรือขั้นที่ผู้เรียนยังไม่สามารถพูดภาษาที่สอง

2. ช่วงเริ่มใช้ภาษาเพื่อสื่อสาร (Early production) หรือเริ่มใช้ทักษะการพูดเช่นตอบคำถามสั้น ๆ ได้

3. ช่วงใช้ภาษาได้ (Speech emergence) หรือผู้เรียนสามารถโต้ตอบด้วยภาษาที่สองได้

4. ช่วงเริ่มมีความชำนาญและใช้ภาษาได้คล่องแคล่ว (Intermediate fluency)

5. ระดับที่มีความสามารถในการใช้ภาษาสูงสุด (Advanced fluency) หรือใกล้เคียงกับเจ้าของภาษา ซึ่งต่อ มามีการใช้ระดับช่วงความสามารถเป็นกรอบสำหรับการออกแบบหลักสูตรภาษา การแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามความสามารถ และ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในส่วนของการกำหนดมาตรฐานความสามารถทางภาษานั้น สหภาพยุโรปได้กำหนดกรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษา (The Common European Framework of References for Languages หรือ CEFR) (Council of Europe, 2013) เป็นมาตรฐานการวัดระดับความสามารถทางด้านภาษาที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล โดยกำหนดเกณฑ์การจัดระดับความสามารถเพื่อให้ภาคธุรกิจใช้เป็นเกณฑ์ในการจำแนกระดับ ความสามารถหรือทักษะทางภาษาของผู้สมัครงาน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่ากรอบอ้างอิงดังกล่าวใช้เป็นเกณฑ์การจ้างงานที่ยึดความ สามารถทางภาษาของผู้สมัครงาน ดังนั้นเมื่อความสามารถทางภาษาของผู้จบการศึกษาที่ตลาดแรงงานมีความชัดเจนเกณฑ์ของ CEFR จึงเริ่มมีบทบาทในการจัดการศึกษาภาษาต่างประเทศ โดยเริ่มจากการเป็นกรอบการพัฒนาหลักสูตรรวมไปถึงการกำหนดให้เกณฑ์เป็นตัวชี้วัดในการประเมินผลการเรียนการสอนภาษาที่มีเป้าหมายสอดคล้องกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

ในขณะเดียวกัน สภาการสอนภาษาต่างประเทศของประเทศสหรัฐอเมริกา (American Council on the Teaching of Foreign Languages, 2011) ซึ่งเป็นเครือข่ายสำคัญแห่งหนึ่งของการสอนภาษา ได้อ้างถึงทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และระบุว่าการเรียนการสอนภาษาควรมุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณสมบัติที่เกิดจากการบูรณาการความสามารถทางภาษา กับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ทั้งสิ้น 12 ประการ ได้แก่ การเป็นนักสื่อสาร (Communicator) ผู้ที่ให้ความร่วมมือ

กับผู้อื่น (Collaborator) นักคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา (Critical thinker and problem-solver) ผู้ริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรม (Creator and innovator) พลเมืองของโลกที่รอบรู้ข้อมูลข่าวสาร กระตือรือร้น และผลิตผลงานโดยใช้เทคโนโลยี (Informer, active, and productive global citizen) ผู้เรียนภาษาที่ยืดหยุ่นและปรับตัวได้ (Flexible and adaptive language learners) ผู้นำ (Leader) ผู้ที่มีความรับผิดชอบ (Responsibility and accountability) และผู้รู้จักใช้ทักษะทางสังคมเกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรม (Social and cross cultural skills) เพื่อนำพาตนเองไปในทิศทางสร้างสรรค์ (Initiation and self-direction) จะเห็นได้ว่าทักษะหมดนี้เป็นสิ่งที่ท้าทายอย่างมากต่อกระบวนการการ จัดการศึกษาเพื่อผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณสมบัติตามที่สังคมและเครือข่ายวิชาชีพระดับนานาชาติคาดหวัง หรือกล่าวได้ ว่าท้าทายต่อการจัดหรือปฏิรูปหลักสูตรภาษา การเตรียมและพัฒนาครูผู้สอนภาษา กระบวนการการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนตลอดจนการพัฒนาสื่อการเรียนทั้งสิ้น

ในด้านการจัดการศึกษา เป็นที่ยอมรับกันว่าหลักสูตรเปรียบเสมือนแผนแม่บทที่กำหนดทิศทางการศึกษารวมทั้ง คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาแต่ละระดับ และเมื่อสังคมที่ได้รับอิทธิพลจากธุรกิจ และการสื่อสารดิจิทัลในปัจจุบันกำลัง มีบทบาทอย่างมาก หลักสูตรจึงมิสามารถหลีกเลี่ยงอิทธิพลนี้ไปได้ ดังนั้นการที่เครือข่าย P21 คาดหวังให้ผู้สำเร็จการศึกษา มีทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ สร้างสรรค์ และอีกหลายด้านดังที่สรุปไว้ข้างต้นแล้วนั้น การเรียนการสอนซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของหลักสูตร จึงต้องมีลักษณะบูรณาการแนวคิดปรัชญาการศึกษา เพื่อกำหนด เนื้อหาหรือสาระการเรียน และการที่ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 กำหนดความสำคัญของการอ่าน การเขียน และคณิตศาสตร์ สะท้อนให้เห็นอิทธิพลของแนวคิดปรัชญาสารัตถะนิยม (Essentialism) และนิรันดรนิยม (Perennialism) ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีแก่นความรู้พื้นฐานที่จำเป็น ในเวลาเดียวกันต้องจัดประสบการณ์การเรียนที่มีลักษณะเตรียมผู้เรียนให้มีทักษะที่สังคม ต้องการซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดพัฒนาการนิยม (Progressivism) (Ornstein & Hunkins, 1998 : 38 - 44) นอกจากนี้ ทักษะทั้งหมดที่จำเป็นแห่งศตวรรษที่ 21 แสดงถึงศักยภาพทั้งด้านความคิด ปัญญา การปฏิบัติงาน การมีความคิดสร้างสรรค์ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านสารสนเทศและเทคโนโลยี การเรียนรู้ที่มิได้จำกัดเพียงในห้องเรียน และการสื่อสารร่วมงานกับผู้อื่น สอดคล้องกับแนวคิดสรรคนิยม (Constructivism) ที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนการสอน มี โอกาสสร้างความรู้ โดยการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมเข้ากับประสบการณ์ที่กำลังมีส่วนร่วมพร้อม ๆ กับการมีปฏิสัมพันธ์ กับบริบทรอบตัว ซึ่งได้แก่ เพื่อน สื่อการเรียน ผู้สอน สิ่งแวดล้อม สารสนเทศ รวมทั้งภาระงานที่กำลังทำที่ต้องอาศัยความรู้ ความคิด

ความจำและการลงมือปฏิบัติ ซึ่งทั้งหมดนี้เรียกว่าการเรียนรู้ (Learning) อันจะช่วยให้ผู้เรียนสร้างความหมายของความรู้ด้วยตนเอง (Ertmer & Newby, 2013 : 55) ทั้งนี้ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศด้วยการบูรณาการ แนวคิดทั้งหมดข้างต้นรวมไปถึงการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนฝึกการใช้และพัฒนาทักษะในบรรยากาศที่คล้ายสภาพจริงใน สังคม นับว่าเป็นการตอบโจทย์ว่าควรทำอย่างไรเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิต การวิเคราะห์ข้างต้นช่วยให้มองเห็นภาพว่าทักษะ สำหรับศตวรรษที่ 21 มิได้แตกต่างจากแนวคิดหรือทฤษฎีทางการศึกษาที่มีอยู่ เพียงแต่แสดงให้เห็นภาพของการบูรณาการ แนวคิดเพื่อลงสู่แนวปฏิบัติในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัยในปัจจุบัน

การจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

การออกแบบหลักสูตรในภาพรวมและหลักสูตรระดับรายวิชาเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาภาษาต่าง ประเทศมีประสิทธิภาพ ซึ่งการยึดติดกับรูปแบบหลักสูตรเพียงรูปแบบเดียวอาจจะไม่ครอบคลุมการส่งเสริมและพัฒนาทักษะ ทั้งหมด ที่จำเป็นแห่งศตวรรษที่ 21 ดังนั้นแนวทางที่เหมาะสมอาจต้องอาศัยการบูรณาการหลักสูตร 3 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบการออกแบบโดยใช้วิชาเป็นศูนย์กลาง (Subject-centered designs) การออกแบบโดยใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-centered designs) และการออกแบบโดยใช้ปัญหาเป็นศูนย์กลาง (Problem-centered designs) (Ornstein & Hunkins, 1998 : 243 - 263) ทั้งนี้ การออกแบบโดยใช้วิชาเป็นศูนย์กลางเน้นการจัดรายวิชา ทั้งในลักษณะวิชาเดี่ยว เช่น รายวิชาการอ่าน วิชาการเขียนเรียงความ วิชาไวยากรณ์ เป็นต้น หรือการบูรณาการเนื้อหาวิชาที่สัมพันธ์กัน เช่น ภาษากับวัฒนธรรม ภาษากับการประชาสัมพันธ์ ภาษาเพื่อการสื่อสารธุรกิจ เป็นต้น สำหรับการออกแบบโดยใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จะคำนึงถึงบทบาทผู้เรียนเป็นสำคัญและรวมไปถึงรูปแบบที่เน้นความเป็นมนุษย์ หลักสูตรจึงสนองตอบต่อความสนใจของผู้เรียน รวมทั้งผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ และรูปแบบการออกแบบโดยใช้ปัญหาเป็นศูนย์กลางจะเน้นการบรรจุปัญหาในสภาพจริงของสังคมไว้ในหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนบูรณาการความรู้และทักษะ เพื่อแก้ปัญหาเสนอแนะแนวทางหรือนวัตกรรมสำหรับสภาพปัจจุบันและในอนาคต

เมื่อนำรูปแบบหลักสูตรทั้ง 3 รูปแบบข้างต้น มาปรับใช้เพื่อการจัดและพัฒนาหลักสูตรเพื่อการจัดการเรียนการสอน ภาษาต่างประเทศอย่างสมดุล จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกทักษะภาษาควบคู่กับการเรียนเนื้อหาโครงสร้างภาษา โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญในการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ทดลองใช้ภาษาและความรู้ที่ เกี่ยวข้องอื่น ๆ เป็นเครื่องมือ ตัวอย่างของแนวทางการจัดหลักสูตรรวมทั้งการจัดการการเรียนรู้ เช่น การใช้ภาระ

งานตาม สภาพจริง (Authentic tasks) การใช้โครงงาน การเรียนโดยใช้กิจกรรมแก้ไขปัญหาเป็นรากฐาน (Problem-based learning) เป็นต้น ซึ่งล้วนเป็นกิจกรรมที่สามารถบูรณาการความรู้ทักษะภาษา กระบวนการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี และการทำงานร่วมกับผู้อื่น อีกทั้งยังเป็นส่งเสริมและเพิ่มทักษะชีวิตให้ผู้เรียนอีกด้วย

บทบาทและคุณลักษณะของครูผู้สอนภาษา

การนำทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ผนวกกับเกณฑ์มาตรฐาน CEFR ที่กล่าวโดยสรุปข้างต้น ช่วยให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่าง การวางเป้าหมายการสอนภาษาต่างประเทศตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching) ซึ่งมุ่งเน้นให้เกิดสมรรถนะ 4 ด้าน (Herrera & Murry, 2005 : 64 - 65) ได้แก่

1. ด้านหลักหรือ โครงสร้างภาษา (Grammatical competence)

2. ด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคม (Sociolinguistic competence) หรือ การใช้ภาษาอย่างเหมาะสมกับบริบท

3. ด้านการใช้ภาษาให้เกิดความต่อเนื่องและความสัมพันธ์กันของข้อความ (Discourse competence)

4. ด้านการใช้กลวิธีเพื่อการสื่อความหมาย (Strategic competence) ซึ่งหากรวมสมรรถนะทั้ง 4 ด้านดังกล่าว ผนวกเข้ากับเกณฑ์ของ CEFR แล้วจะสามารถเป็นแนวทางหรือกรอบความคิดสำหรับครูผู้สอนภาษา เนื่องจากเกณฑ์นี้ได้รับ การยอมรับในระดับสากลกับภาษาต่างประเทศหลายภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาสเปน ภาษาอิตาลี ภาษาสวีเดน เป็นต้น ที่ใช้เกณฑ์ 6 ระดับร่วมกัน อันได้แก่ A1 A2 B1 B2 C1 และ C2 โดยระดับความสามารถทั้ง 6 ระดับ ให้ความสำคัญกับการแสดงออกถึงพฤติกรรม (Performance) การใช้ภาษาที่สะท้อนสมรรถนะ (Competence) เช่น ผู้ที่มีความสามารถด้านการอ่านระดับ C2 ต้องมีทักษะการอ่านใกล้เคียงหรือเหนือกว่าเจ้าของภาษา ทั้งด้านความเร็วในการอ่านและความเข้าใจสาระเนื้อหาของสิ่งที่อ่าน ระดับ C1 ต้องสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับกาลเทศะ แม้กระทั่ง การสื่อสารในหัวข้อที่ไม่คุ้นเคย ระดับ B2 ต้องสามารถสื่อสารให้ข้อมูลที่ผู้อื่นต้องการได้ ระดับ B1 มีทักษะภาษาที่จำเป็น ในชีวิตประจำวัน เช่นการติดต่อขอเปิดบัญชีกับธนาคาร ระดับ A2 แสดงให้เห็นถึงความสามารถสื่อสารในชีวิตประจำวันแบบง่าย ๆ ในหัวข้อที่คุ้นเคย และระดับ A1 ซึ่งถือว่าเป็นความสามารถทางภาษาระดับเบื้องต้นเน้นเพียงการถาม-ตอบเบื้องต้น

การใช้รูปแบบหรือถ้อยคำที่เกิดจากการลอกเลียนแบบในหัวข้อง่าย ๆ โดยใช้ เกณฑ์และหลักการทั้งหมดสะท้อน ให้เห็นสภาพปัจจุบันของการเรียนการสอนภาษา ทิศทางและการปรับตัว

ของวัตถุประสงค์และเนื้อหาของหลักสูตร สื่อการเรียน การสอน วิธีการจัดการเรียนการสอนและการจัดบรรยากาศการเรียน รวมทั้งรูปแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่ครอบคลุมทักษะที่เกี่ยวข้องที่เหมาะสม ตัวอย่างมาตรฐานทักษะความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ ผนวกทักษะทุกด้านแห่งศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะอย่าง ยิ่งด้านเทคโนโลยีและการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ถือว่าสำคัญยิ่งในปัจจุบัน ส่งผลให้มีการทบทวนบทบาทของผู้สอนภาษา โดยตรงเช่นกัน (Rotherham & Willingham, 2009 : 18 - 20) ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นเกี่ยวกับความรู้และความมี ประสิทธิภาพของผู้สอนที่เป็นประเด็นสำคัญประเด็นหนึ่งในด้านการศึกษา ทั้งนี้ที่ผ่านมามีนักการศึกษาและนักวิจัยสาขาการศึกษา หลายท่านที่นำเสนอและสรุปประเภทและลักษณะความรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้สอน เช่น ครูมืออาชีพ (Professional teacher) จำเป็นต้องรู้และเข้าใจการจัดการชั้นเรียน วิธีสอน และติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนได้ (Kramer, 2003: 22-24) ด้าน การสอนภาษาต่างประเทศนั้นความรู้ที่จำเป็นประกอบด้วย ความรู้ทฤษฎีการสอน ทักษะการสอน การสื่อสารด้วยภาษาต่าง ประเทศนั้น ๆ ความรู้สาขาวิชาการอื่น ๆ และการใช้เหตุผลในการตัดสินใจ (Richards, 1998: 1) ทว่าการแยกความรู้ ออกเป็นประเภทต่าง ๆ อาจกระทำได้ยากเพราะความรู้ของผู้สอนหลอมเป็นหนึ่งเดียวกัน (Tsui, 2003: 65-66) อันได้แก่ ความรู้ด้านภาษา ความรู้ด้านทฤษฎี และธรรมชาติของการเรียนการสอนภาษา การจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ฐานความรู้ที่ชัลแมน (Shulman, 1987: 8) สังเคราะห์และได้รับการยอมรับและนำไปใช้เป็นกรอบทฤษฎีในงานวิจัย ระดับนานาชาติจำนวนมากที่ผู้วิจัยและนักการศึกษาทั่วโลกนำไปประยุกต์ในการพัฒนาวิชาชีพผู้สอนสาขาต่าง ๆ ประกอบด้วย ความรู้ 7 ด้าน ได้แก่ ความรู้เนื้อหาสาระของวิชา ความรู้ด้านการสอนรวมทั้งวิธีสอน ความรู้ด้านวิธีสอนผนวกเนื้อหาวิชาเฉพาะ ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร ความรู้เกี่ยวกับความมุ่งหมายของการศึกษา ความรู้เกี่ยวกับผู้เรียน และความรู้ในบริบทของการศึกษา

หากผู้สอนมีความมุ่งหมายด้านทักษะภาษาต่างประเทศแห่งศตวรรษที่ 21 ดังเช่นของ CEFR รวมทั้งการประยุกต์ทักษะอื่น ๆ ที่ เครือข่าย P21 ระบุ และฐานความรู้ที่จำเป็นทั้ง 7 ด้านของผู้สอนมืออาชีพที่ชัลแมน (Shulman, 1987) เสนอเป็นแนวปฏิบัติอย่างเคร่งครัดสำหรับการผลิตและพัฒนาผู้สอนภาษาต่างประเทศ อาจกล่าวได้ว่าความรู้ในแต่ละด้านที่จะช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนควรมีลักษณะ ดังนี้

1. ความรู้เนื้อหาสาระของวิชา (Content knowledge) เป็นความรู้เบื้องต้นที่จำเป็นและผู้สอนควรมีความรู้ทุก ด้านเกี่ยวกับภาษาต่างประเทศที่สอน ได้แก่ องค์ประกอบของภาษา โครงสร้างไวยากรณ์ คำศัพท์ ภาษาศาสตร์ และทักษะต่าง ๆ ทั้งนี้ความรู้ควรครอบคลุมถึงการใช้

ภาษาในบริบทต่าง ๆ เช่น ภาษาในการสื่อสารทั่วไป ภาษาเชิงวิชาการ ภาษาในงานอาชีพต่าง ๆ ภาษาในสารสนเทศ โดยความรู้ทั้งหมดควรครอบคลุมทั้งเชิงทฤษฎีและทักษะภาษา ตัวอย่างของความรู้ด้าน เนื้อหาของผู้สอนภาษาต่างประเทศที่สามารถใช้เป็นแนวทาง คือ มาตรฐานความรู้ที่กำหนดโดยสมาคมการสอนภาษาต่างประเทศ ของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ระบุผู้สอนต้องมีความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาในบริบทของการสื่อสารทั่วไป การสื่อสารที่ต้องใช้ การตีความ และการสื่อสารเชิงนำเสนอ รวมทั้งมีความรู้ด้านภาษาศาสตร์ วัฒนธรรม วรรณคดี ของภาษาต่างประเทศนั้น ๆ รวมทั้งมีความรู้ในสาขาวิชาอื่นเพื่อช่วยให้มีความรู้ที่หลากหลาย กว้างขึ้นและเพิ่มเติมความรู้ทักษะทางภาษาของผู้สอน

2. ความรู้ด้านการสอนรวมทั้งวิธีสอน (Pedagogical knowledge) เป็นความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการสอน เช่น หลักจิตวิทยา การจัดการชั้นเรียน วิธีการสอนในรูปแบบต่าง ๆ การวางแผนการสอน การจัดการและใช้ทรัพยากรการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินรูปแบบต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของ ผู้เรียน รวมทั้งการสื่อสารในชั้นเรียน บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน เป็นต้น โดยความรู้ด้านวิธีสอนควรเพียงพอที่จะประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนฝึกและพัฒนาการคิดวิเคราะห์ กล้าริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบ ซึ่งล้วนเป็นทักษะที่จำเป็นต่อผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง

3. ความรู้ด้านวิธีสอนผนวกเนื้อหาวิชาเฉพาะ (Pedagogical content knowledge) เป็นความรู้จำเพาะที่อาจกล่าวว่าสำคัญที่สุดสำหรับการสอน และเนื่องจากธรรมชาติของแต่ละวิชาต่างมีเอกลักษณ์ การประยุกต์ความรู้ด้านการสอน รวมทั้งวิธีสอนให้มีความลึกซึ้งเฉพาะเจาะจงสำหรับการสอนภาษาจึงมีความซับซ้อนไปตามธรรมชาติของวิชาที่สอนเช่นกัน ผู้สอนภาษาต่างประเทศจึงมีความจำเป็นต้องรู้หลักการและวิธีการเรียนการสอน รวมทั้งกลยุทธ์สำหรับสอนภาษา ทั้งนี้เพื่อวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของแต่ละวิธีและปรับใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา จุดประสงค์รายวิชา ความรู้และทักษะและประสบการณ์เดิมของผู้เรียนที่ผู้เรียน การใช้สื่อการเรียนการสอนในการสอนภาษาที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่คาดหวัง ดังนั้นการเลือกวิธีสอน อาจเป็นการประยุกต์แนวความคิดที่เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทฤษฎีการรับภาษา (Language acquisition) ซึ่งแต่ละทฤษฎีอาจคล้ายคลึงและแตกต่างกันในบางประเด็น เช่น บทบาทและลักษณะของกิจกรรม ควรยึดตามแนวทางพฤติกรรมนิยมโดยให้ผู้เรียนฝึกซ้ำ ๆ (Drills) หรือเน้นกิจกรรมปฏิสัมพันธ์และใช้สื่อการเรียนจริง (Interactions and authentic materials) ในทำนองเดียวกัน การสอนภาษาอาจปรับให้เน้นด้านภาษา ผู้เรียนหรือกระบวนการเรียน (Nunan, 1999 : 93) ทั้งนี้เหตุผลและหลักการ

ประยุกต์แนวการสอนควรช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะภาษาต่างประเทศที่เน้น การสื่อสาร ผสมผสานกับทักษะชีวิตที่เป็นไปตามความต้องการของสังคมแห่งศตวรรษที่ 21 คือ สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นพลเมืองของโลกท่ามกลางกระแสและช่องทางสื่อสารผ่านสื่อที่หลากหลาย

4. ความรู้ด้านหลักสูตร (Curriculum knowledge) หรือความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปรัชญาของหลักสูตร วัตถุประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งเป็นตัวกำหนดสมรรถนะและทักษะผู้เรียน ทั้งนี้การคำนึงถึงทักษะภาษาเพื่อการสื่อสารในยุคสารสนเทศแห่งศตวรรษที่ 21 นับว่าเป็นส่วนหนึ่งของความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร ผู้สอนจึงควรใช้ความรู้ดังกล่าวเป็นแนวทางพัฒนาหลักสูตรและการปรับการเรียนการสอน เช่น ในภาพรวมหลักสูตรอาจยึดสาระ และเนื้อหาวิชา ยึดผู้เรียน หรือยึดปัญหาเป็นหลัก ทั้งนี้หลักสูตรที่เน้นสาระเนื้อหาเป็นหลัก ลำดับขั้นหรือความสัมพันธ์ของ แต่ละวิชาทั้งลักษณะวิชาเดี่ยว วิชาบูรณาการในศาสตร์เดียวกันรวมทั้งบูรณาการข้ามศาสตร์ ซึ่งล้วนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร ในขณะที่รูปแบบที่เน้นผู้เรียนเป็นหลักให้ความสำคัญของกระบวนการเรียนที่อิงธรรมชาติการเรียนรู้และความ แตกต่างระหว่างบุคคล ความต้องการของผู้เรียน สำหรับรูปแบบหลักสูตรที่อิงปัญหาจะเน้นการจัดเนื้อหาและประสบการณ์ให้ สอดคล้องกับปัญหาจริงในสังคม หรือปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อผู้เรียน (Ornstein & Hunkins, 1998 : 262) จึงจะเห็นได้ ว่าความเข้าใจภาพรวมของรูปแบบหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สอนสอนภาษาต่างประเทศพึงมี นอกจากนี้หลักสูตรภาษาต่างประเทศยังมีลักษณะที่ลงรายละเอียด เช่นหลักสูตรที่เน้นและจัดลำดับเนื้อหาตามโครงสร้างภาษา (Structural syllabus) หน้าที่ใน การสื่อความหมาย (Functional syllabus) สถานการณ์การใช้ภาษา (Situational syllabus) ภาระงาน (Task-based syllabus) เนื้อหาสาระวิชาการศาสตร์อื่น (Content-based syllabus) หรือเน้นทีละทักษะ (Skill-based syllabus) (Brown, 1995 : 7) ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นตัวกำหนดเป้าประสงค์ของการเรียนการสอนภาษา บทบาทผู้สอน บทบาทผู้เรียน การเลือกใช้ สื่อการเรียนการสอน รวมทั้งการวัดผลประเมินผลของแต่ละประเภทของหลักสูตร (Graves, 2000 : 9 - 10) เพื่อให้ครอบคลุม ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

5. ความรู้เกี่ยวกับความมุ่งหมายของการศึกษา ความรู้ด้านนี้ช่วยให้ผู้สอนเข้าใจทิศทางของการศึกษาว่าอะไรคือเป้าหมาย หลัก เป้าหมายรอง ให้สนองตอบต่อความต้องการของสังคมและเป็นตัวกำหนดทิศทางของสังคมในเวลาเดียวกัน ทั้งนี้ทักษะทุก ด้านที่จำเป็นแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษา ดังนั้นทักษะดังกล่าวทำหน้าที่ เสมือนความมุ่งหมายที่เป็นรูปธรรมเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการปรับปรุงหลักสูตรโดยบรรจุหลักการ วัตถุประสงค์ที่ครอบคลุมทุกทักษะ และเนื้อหาสาระของหลักสูตรภาษาต่างประเทศต่อไป

6. ความรู้เกี่ยวกับผู้เรียน เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ความเข้าใจ ผู้เรียนครอบคลุมไปถึงความต้องการของผู้เรียน ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความถนัด ความสนใน ทัศนคติ แรงจูงใจในการเรียน ระดับความสามารถทางภาษา ความรู้และประสบการณ์เดิม รูปแบบการเรียนรวมทั้งกลวิธีในการเรียน เป็นต้นทั้งนี้ การเลือกวิธีสอน กิจกรรม และสื่อการเรียนควรสอดคล้องกับองค์ประกอบดังกล่าว จึงเห็นได้ว่าวิธีสอนต่าง ๆ มีบทบาทเป็นทางเลือก ผู้สอนจึงพิจารณาโดยใช้ความรู้เกี่ยวกับผู้เรียนเพื่อตัดสินใจเลือกหรือปรับรูปแบบการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

7. ความรู้เกี่ยวกับบริบทของการศึกษา ซึ่งรวมไปถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของการศึกษาในสังคม ลักษณะ ของสถาบันและสังคม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ทรัพยากรที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน จำนวน ผู้เรียน (Graves, 2000 : 16) รวมทั้งรายละเอียดปลีกย่อยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อลักษณะการจัดหลักสูตร เช่น บทบาทของภาษาต่างประเทศในตลาดแรงงานและการสื่อสาร วัฒนธรรมและค่านิยมของคนในสังคมที่มีต่อการเรียนการสอนภาษา เป็นต้น

นอกเหนือจากความรู้ทั้ง 7 ด้านที่ประกอบเป็นรากฐานความรู้ของผู้สอนในการที่จะเป็นผู้สอนภาษามืออาชีพ ในปัจจุบันเทคโนโลยี เป็นส่วนหนึ่งในสังคมโลก โดยเกี่ยวข้องกับการสื่อสารระหว่างบุคคล องค์กร ธุรกิจ ทักษะเทคโนโลยีจึงเป็นทักษะที่จำเป็น นักวิจัยและนักการศึกษาจึงยอมรับว่าเทคโนโลยีก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีควบคู่กับความรู้ด้านการสอนเฉพาะเนื้อหาวิชาหรือที่เรียกว่าความรู้ความสามารถในการสอนเนื้อหาวิชา โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยี (Technological Pedagogical and Content Knowledge หรือ TPACK) (Liu; et al. 2014: 684) เป็นความรู้อีกด้านหนึ่งที่สำคัญสำหรับการเป็นผู้สอนภาษา ซึ่งในการสอนภาษาต่างประเทศในยุคข้อมูลข่าวสาร ความต้องการผู้มีทักษะเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้บทบาทของเทคโนโลยีในการสอนภาษามีมากขึ้น เช่น ผู้สอนควรมีความรู้ในการใช้เทคโนโลยีทั้ง 3 ด้าน (Koehler; & Mishra. 2008) ได้แก่ ความรู้เทคโนโลยีหรือการรู้จักประโยชน์ ของเทคโนโลยีรวมทั้งวิธีใช้ประโยชน์ (Technological knowledge) ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อการสอนรายวิชาโดย เน้นการเลือกเนื้อหาที่เหมาะกับเทคโนโลยีแต่ละประเภท (Technological content knowledge) และการประยุกต์ ความรู้ด้านเทคโนโลยี วิธีสอน และเนื้อหาอย่างลงตัว (Technological pedagogical knowledge) (Liu; et al. 2014: 688) ซึ่งความรู้ด้านเทคโนโลยีเป็นความรู้ที่สำคัญยิ่งอีกด้านหนึ่งที่ช่วยให้ผู้สอนใช้สื่อ

หลากชนิดเพื่อบูรณาการการเรียน การสื่อสาร และการพัฒนาทักษะภาษาในรูปแบบที่หลากหลายในยุคปัจจุบัน

บทสรุป (Conclusion)

แนวคิดเรื่องการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแห่งศตวรรษที่ 21 ที่ได้นำเสนอนั้นแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของแนวคิดเสรีนิยมใหม่ ที่พยายามผลักดันให้การจัดการศึกษาเป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบัน ทั้งด้านเทคโนโลยี ข้อมูล ข่าวสาร และธุรกิจ โดยมีการกำหนดคุณลักษณะและเป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่งส่วนสำคัญอยู่ที่การดำเนินการให้ผู้เรียนที่ได้รับการพัฒนาให้มีทักษะที่จำเป็นในโลกสมัยใหม่ที่มีการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศ ทำให้มีบทบาทสำคัญพร้อม ๆ กับทักษะการคิด ทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิต ทั้งนี้การจัดการศึกษาภาษาต่างประเทศจึงจำเป็นต้องมีลักษณะสอดคล้องกับสิ่งที่สังคมโลก คาดหวัง ด้วยเหตุนี้ หลักสูตรจึงควรสนองตอบต่อแนวทางดังกล่าวและครูผู้สอนจำเป็นต้องมีฐานความรู้ที่เหมาะสม อันได้แก่ ความรู้ในเนื้อหาภาษา การสอน ผู้เรียน และที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ความรู้ด้านเทคโนโลยีที่จะเอื้อให้ผู้สอนสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ และความรู้ในด้านอื่น ๆ ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 ได้เป็นอย่างดี จึงอาจกล่าวได้ว่าการปรับหรือพัฒนาการจัดการศึกษาภาษาต่างประเทศโดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณสมบัติ คุณลักษณะ และทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 รวมทั้งทักษะที่จำเป็นต้องปรับในกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ไปในทิศทางเดียวกัน โดยใช้ผลลัพธ์ในรูปแบบของทักษะดังกล่าวเป็นกรอบแนวคิด

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **แบบฝึกประกอบการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

เบญจวรรณ พงศ์มัฆวาน. (2544). **การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาปี ที่ 6 โรงเรียนวัดเจ็ดยอด อำเภอเมืองเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(หลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

American Council on the Teaching of Foreign Languages. (2011). **"Language Learning in the 21st Century Innovative Language Classroom on the Hill."** [Online]. Available : **https://www.actfl.org/about-the-american-council-the-teaching-foreign languages/resources/language-learning-the-21st** Retrieved August 29, 2016.

Brathwaite, Jessica. (2016). **"Neoliberal Education Reform and the Perpetuation of Inequality."** [Online]. Available : **http://crs.sagepub.com/content/early/2016/06/01/0896920516649418.full.pdf** Retrieved August 24, 2016.

Brown, James Dean. (1995). **The Elements of Language Curriculum**. New York: Heinle and Heinle.

Council of Europe. (2013). **Common European Framework of Reference for Languages**. Cambridge, UK : Cambridge University Press.

Ertmer, Peggy A.; & Newby, Timothy J. (2013). "Behaviorism, Cognitivism, Constructivism : Comparing Critical Features from an Instructional Design Perspective." **Performance Improvement Quarterly**. 26(2) : 43 - 71.

Graves, Kathleen. (2000). **Designing Language Courses: A Guide for Teachers**. Boston : Heinle.

Herrera, Socorro G & Murry, Kevin G. (2005). **Mastering ESL and Bilingual Methods: Differentiated Instruction for Culturally and Linguistically Diverse (CLD) Students**. Boston : Allyn and Bacon.

Hursh, David. (2001). **"Neoliberalism and the Control of Teachers, Students, and Learning: The Rise of Standards, Standardization, and Accountability."** [Online]. Available : **http://clogic.eserver.org/4-1/hursh.html** Retrieved September 23, 2016.

Koehler, M. J & Mishra, P. (2008). **Handbook of Technological Pedagogical Content Knowledge (TPCK) for Educators**. New York : Routledge.

Kramer, Pamela A. (2003). "The ABC's of Professionalism." **Kappa Delta Pi Record**. 40(1) : 22 - 25.

Liu, Siping et al. (2014). "TPACK: A New Dimension to EFL Teachers' PCK." **Journal of Education and Human Development**. 3(2) : 681 - 693.

Nunan, David. (1999). **Second Language Teaching & Learning**. Boston : Heinle and Heinle.

Ornstein, Allan C & Hunkins, Francis P. (1998). **Curriculum Foundations, Principles, and Issues**. 3rd ed. Boston : Allyn and Bacon.

Patterson, Jean A. (2015). 21st Century Learning Initiatives. In **Neoliberalizing Educational Reform: America's Quest for Profitable Market**. Edited by K. Sturges. pp. 213-237. Boston, MA: Sense.

Richards, Jack C. (1998). **Beyond Training: Perspectives on Language Teacher Education**. Cambridge: UK: Cambridge University Press.

Rotherham, Andrew J.; & Willingham, Daniel. (2009). 21st Century Skills: The Challenges Ahead. **Educational Leadership**. 67(1): 16-21.

Shulman, Lee. (1987). Knowledge and Teaching: Foundations of the New Reform. **Harvard Educational Review**. 57(1) : 1-23.

Tsui, Amy. B. M. (2003). **Understanding Expertise in Teaching**. New York: Cambridge University Press.